

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Питання, задачі та завдання для поточного та
підсумкового контролю

з дисципліни «СОЦІОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ ТА ДЕВІАНТНОЇ
ПОВЕДІНКИ»

Харків - 2023 р.

Проектна робота (завдання №1)

(вид індивідуального завдання)

№ з/п	Скласти конспект теоретичної роботи відомого соціолога чи психолога з проблеми особистості	Терміни виконання (на якому тижні)
1	Ківенко Н. В. Девіантна поведінка: сучасна парадигма : монографія / Н. В. Ківенко, І. І. Лановенко, П. В. Мельник. – Ірпінь : Академія державної податкової служби України, 2002. – 134 с	6-7 тижні
2	Девіантологічні читання в Харківському національному університеті внутрішніх справ (2008–2012): 100 кращих тез доповідей: зб./уклад. і заг. ред. І.П. Руценка. – Х.: Золота миля; ХНУВС, 2013.	
3	Злобіна О. Г., Тихонович В. О. Суспільна криза і життєві стратегії особистості. - К., 2001.	
4	Руценко І.П. Соціологія злочинності. – Харків: Вид-во Націон. ун-ту внутр. справ, 2001. – 370 с.	
5	Скотна Н. Особа в розколотій цивілізації: освіта, світогляд, дії. — Львів: Укр. технології, 2005.	
6	Жданова І. В. Проблема саморегуляції в контексті девіантної поведінки особистості: психологічні аспекти / І. В. Жданова // Вісник Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди. Психологія. – 2012. – Вип. 43, ч. II. – С. 110–128	
7	Андрущенко В. П. Організоване суспільство: потреба для України / В. П. Андрущенко // Нова парадигма: зб. наук. пр. - Київ: НПУ, 2005. - С. 3-21.	
8	Базалук О.А. Сущность человеческой жизни / О.А. Базалук. – К.: Наукова думка, 2002. – 270 с	

Проектна робота (завдання №2)

(вид індивідуального завдання)

№ з/п	Тестування за багатофакторним опитувальником Кеттелла	Терміни виконання (на якому тижні)
	За допомогою багатофакторного особистісного опитувальника Кеттелла здійснити самоаналіз особистісних рис (пройти тестування, зафіксувати результати відповідно до ключа, порахувати значення факторів та стенів, надати описову характеристику особистісних рис)	8-10 тижні

Практична робота (завдання №3)

(вид індивідуального завдання)

№ з/п	Написати есе на тему: мій досвід спостереження або соціальних контактів з девіантом	Терміни виконання
--------------	--	--------------------------

		(на якому тижні)
1	Особа з алкогольним типом залежності	9-10
2	Особа з наркотичним типом залежності	
3	Особа з Інтернет-адикцією	
4	Особа з синдромом ігроманії	
5	Особа злочинця	
6	Особа з сексуальними розладами	
7	Особа, що займається проституцією	
8	Підліток схильний до агресивної поведінки	
9	Підліток схильний до втеч з дому	
10	«Позитивний» девіант	

Практична робота (завдання №4)

(вид індивідуального завдання)

№ з/п	Розробити реабілітаційну програму для допомоги особі з певним типом відхиляючої поведінки	Терміни виконання (на якому тижні)
1	Особа з алкогольним типом залежності	11-14
2	Особа з наркотичним типом залежності	
3	Особа з Інтернет-адикцією	
4	Особа з синдромом ігроманії	
5	Особа злочинця	
6	Особа з сексуальними розладами	
7	Особа, що займається проституцією	
8	Підліток схильний до агресивної поведінки	
9	Підліток схильний до втеч з дому	
10	«Позитивний» девіант	

Реферат

№ з/п	Теми рефератів	Термін виконання (на якому тижні)

<p>1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40</p>	<p><u>Модуль 1: семестр 1</u> Соціальність особистості. Біологічні властивості Homo Sapiens як основа розвитку особистості Поняття душі у світових релігіях як еквівалент поняття особистості. Психоаналітична доктрина З.Фрейда і її критика. Теорія колективних (соціальних) архетипів. Е.Фромм про деструктивну соціальну поведінку. Радикальний біхевіоризм і його критика. Інтерактивна концепція особистості в сучасній соціології. Система цінностей людини і соціальна поведінка. Концепція самоактуалізації потреб людини А.Маслоу. Професійні компетенції як підсистема особистості: зміст і процес формування. Стратегії соціальної комунікації як вираз структурних елементів особистості. Типологія особистості за Е.Фроммом. Типи особистості в різних психологічних концепціях особистості. Соціальні критерії типології особистості. Типи особистості, в основі яких лежать певні риси характеру. Стадії соціалізації людини за Е.Еріксоном. Генетичні і фізичні фактори, які впливають на соціалізацію людини. Роль виховання у соціалізації людини. Соціальна поведінка як зовнішній прояв типу особистості. Основні форми соціальної активності людини. Теорія соціальної поведінки Т.Парсонса.</p> <p><u>II модуль: семестр 1</u> Норма і відхилення в поведінці людини. Девіантна поведінка і соціальна норма. Типологічна схема соціальних відхилень: основні типологічні критерії і групи девіантів. Небезпечні види девіантної поведінки: соціальні наслідки і острах девіантів у суспільстві. Вікова і гендерна специфіка девіантної поведінки. Релігійні і політичні дисиденти як позитивні девіанти. Теорія природженого злочинця Ч.Ломброзо і її критика. Конституціональна теорія Шелдона: чи можна за статурою людини розглядати небезпечного девіанта? Біологічні концепції ХХ ст., що пояснюють надмірну агресивність людини. Теорії агресивної поведінки, що спираються на вчення З.Фрейда. Функціональне пояснення девіантної поведінки. Теорія диференційної асоціації Е.Сазерленда як пояснення поширення небезпечних форм девіантності. Теорія ярликів і перегляд ставлення до дитячої девіантності. Деформація мотиваційного комплексу у девіантів різного профілю. Особистість девіанта як збій у процесі соціалізації людини. Роль сім'ї та первинних груп у формуванні особистості девіанта. Застосування різних дослідницьких стратегій при вивченні девіантної поведінки. Теорія сигма-подібної кривої як пояснення динаміки соціальних епідемій. Харківський досвід вивчення розповсюдження нелегальних наркотиків в молодіжному середовищі.</p>	<p>2-7</p> <p>8-13</p>
---	--	------------------------

41		
42	<u>III Модуль: 2 семестр</u>	
43	Соціальна небезпека адиктивної поведінки.	
44	Алкогольна залежність: медичні і соціальні аспекти.	
45	Історія і уроки «сухого закону» в США.	
46	Дискусія довкола вживання так званих «легких» наркотиків.	
47	Соціальна небезпека наркоманії.	
48	Наркобізнес як небезпечна міжнародна злочинність.	
49	Праця Е.Дюркгайма «Самогубство» та її методологічне значення.	
50	Статистика суїциду в різних країнах світу й соціологічне пояснення її	
51	рівнів.	
52	Релятивізм сексуальної норми: історія сексуальності.	2-7
53	Християнська мораль і сексуальність.	
54	Сексуальна революція і соціальні зміни у другій половині ХХ ст.	
55	Історія проституції як соціального явища.	
56	Секс-бізнес і його кримінальна складова.	
57	Злочинність як соціальне явище. Основні різновиди злочинних посягань.	
58	Геноцид як найбільш тяжкий злочин: історичні прецеденти. Нюрнберзький процес і введення понять злочин проти миру і злочин проти людяності.	
59	Соціальне підґрунтя сучасного тероризму.	
60		
61	<u>IV Модуль: 2 семестр</u>	
62	Інститути офіційного контролю.	
63	Неформальний контроль в трудових колективах.	
64	Соціологічні теорії соціального контролю.	
65	Охота на відьом і репресії стосовно релігійних дисидентів у Середні	
66	вікі.	
67	Еволюція ставлення суспільства до сексуальних меншин.	
68	Еволюція ставлення до суїцидентів. Кримінальне правосуддя і його функції.	
69	Еволюція смертної кари.	
70	Історія тюремного ув'язнення.	
71	Відновлювальне правосуддя – новий етап розвитку кримінальної юстиції.	8-12
72	Технологія примирення сторін і здійснення процедури медіації.	
73	Організація наркологічної служби в Україні.	
74	Медична допомога особам, що страждають на залежність різної етіології.	
75		
76	Соціальна робота з адиктами.	
77	Психологічна допомога девіантам.	
78	Соціальна робота з особами, які звільнилися з місць позбавлення волі.	
79	Найбільш відомі в світі програми реабілітації залежних осіб. Проблема ресоціалізації і її практичне вирішення в біографії девіантів. Профілактичні програми стосовно попередження наркозалежності. Організація і цілі телефона довіри. Розповсюдження ідей здорового способу життя як профілактика девіантної поведінки з елементами аутоагресії.	

Питання, що виносяться на екзамен.

1. Поняття людини і особистості. Соціальність особистості.
2. Біологічні властивості людини, що обумовлюють розвиток особистості.
3. Теологічне розуміння людини. Релігійне вчення про душу та гріховність людини.
4. Концепція людини в філософії та соціології К. Маркса.
5. Теорія особистості З.Фрейда: структура свідомості і особистості, соціологічні аспекти психоаналітичної доктрини.
6. Концепція творчої особистості Альфреда Адлера.
7. Структура особистості за Карлом Юнгом. Вчення про колективне (соціальне) невідоме та архетипи свідомості.
8. Розвиток психоаналітичної традиції Е.Фроммом. Деструктивні прояви особистості.
9. Теорія рис особистості: праці Г.Олпорта, Р.Кеттела, Г.Айзенка.
10. Концепція радикального біхевіоризму Скіннера.
11. Соціально-когнітивний напрям в дослідженнях особистості: праці А.Бандури і Дж. Келлі.
12. Гуманістична концепція особистості Карла Роджерса.
13. Теорія дзеркального «Я» Чарлза Кулі і Джорджа Міда.
14. Основні функції і підсистеми особистості.
15. Теорія самоактуалізації потреб Абрахамса Маслоу.
16. Соціальні типи особистості.
17. Поняття соціальної адаптації і соціалізації особистості. Теорія соціалізації Еріка Еріксона.
18. Рольова теорія соціалізації.
19. Фактори, що зумовлюють розвиток особистості і вектор соціалізації.
20. Соціалізація як об'єкт державної політики.
21. Інститути соціалізації та їх впливи на розвиток особистості.
22. Первинна і вторинна соціалізації.

23. Сутність і напрями процесу виховання.
24. Теорії соціальної дії М.Вебера і Т.Парсонса.
25. Основні форми соціальної активності людини.
26. Кібернетична модель поведінки людини.
27. Основні поняття девіантології: «девіація», «девіант», «особистість девіанта», «девіантна поведінка», «девіантність».
28. Система девіантної поведінки.
29. Основні постулати девіантології.
30. Основні типи й види девіантної поведінки.
31. Соціальна небезпека девіантної поведінки. Найбільш небезпечні види соціальних відхилень.
32. «Позитивні» девіанти і їх роль у суспільствах.
33. Біологічні пояснення девіантної поведінки. Ранні теорії Нордау і Ломброзо.
34. Розвиток біологічних наук в ХХ ст. і сучасні теорії девіантності.
35. Психоаналітичне пояснення неприродної агресії.
36. Функціональне пояснення девіантності. Теорії Г.Спенсера і Е.Дюркгайма.
37. Теорія пристосування до норми Р.Мертонса.
38. Культурологічне пояснення девіантної поведінки.
39. Соціологічні теорії, що пояснюють девіантну поведінку неповнолітніх.
40. Теорія конструювання девіантності.
41. Особистість девіанта: деформація функцій і структурних елементів.
42. Основні методи емпіричного Соціальні наслідки вживання наркотиків і наркотичної залежності. вивчення девіантної поведінки.
43. Розповсюдження зразків девіантної поведінки як соціальна епідемія. Закономірності епідемічного процесу.
44. Залежності як причина девіантної поведінки. Хімічний тип залежності. Алкоголізм і його соціальні наслідки.
45. Поняття і види наркотичної речовини. Наркотики і прекурсори.

Юридичний, медичний і соціальний критерії наркотиків.

46. Соціальні наслідки вживання наркотиків і наркотичної залежності.

47. Особистість індивіда з ознаками хімічної залежності.

48. Нехімічні види залежностей: ознаки і соціальні наслідки.

49. Суїцид як соціальне явище. Соціологічний аналіз явища в роботі Е. Дюркгайма «Самогубство».

50. Сексуальні відхилення. Сексуальна революція і її соціальні наслідки.

51. Проституція як форма девіантної поведінки.

52. Злочин як форма девіантної поведінки. Ознаки злочину і реакція суспільства.

53. Найнебезпечніші злочинні дії: злочини проти миру і людяності, геноцид, тероризм.

54. Соціальний контроль: сутність, поняття санкції, основні форми соціального контролю.

55. Еволюція ставлення суспільства до девіантів.

56. Кримінальне покарання і його функції.

57. Відновлювальне правосуддя в ювенальній юстиції, система медіації.

58. Соціальна робота з девіантами: суб'єкти, форми, методи.

59. Програми реабілітації і ресоціалізації девіантів.

60. Профілактика девіантної поведінки